

Fita, l'aventura de l'art

Fa quaranta anys que Domènec Fita va caure de la bastida mentre pintava un mural a l'església de Betlem de Barcelona. Deu anys abans, havia començat la lluita de l'artista, l'esforç per integrar la seva obra en un lloc determinat i a partir d'un encàrrec concret. Ara, Fita ha tornat a Barcelona per mostrar els fruits d'aquest disseny: cinquanta anys de treball tenaç, sovint amb la col·laboració de tècnics de les més diverses disciplines, per executar obres adequades a les necessitats i adaptades a les oportunitats de cada cas. Amb elles ha omplert de dalt a baix tot el palau Robert, en una exposició organitzada pel Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, dissenyada i muntada per Arcadi Pla, sota el comissariat de Sebastià Goday.

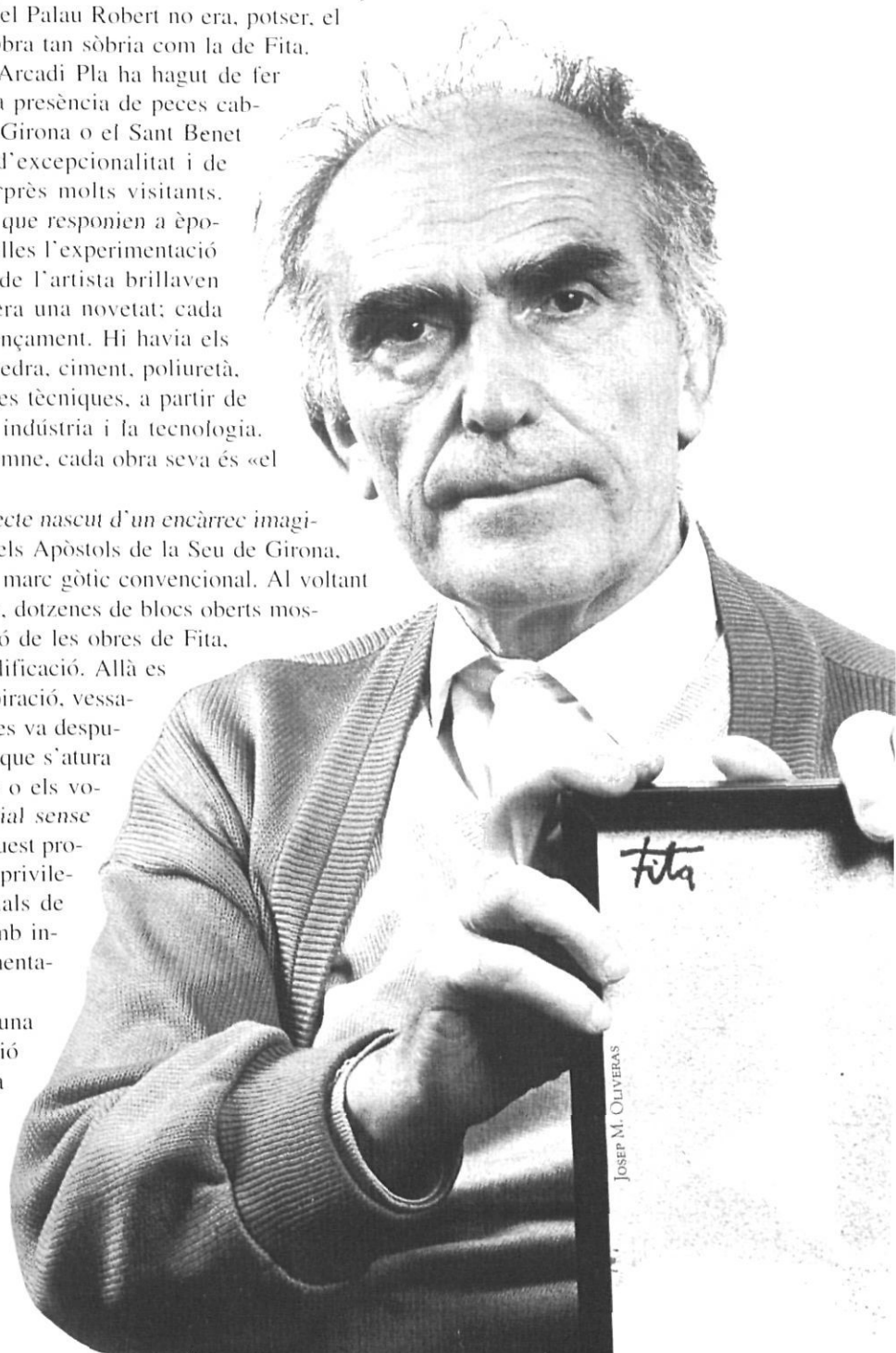
La carregada i artificiosa arquitectura del Palau Robert no era, potser, el marc més adequat per a l'exhibició d'una obra tan sòbria com la de Fita. Per tal de fer lligar continent i contingut, Arcadi Pla ha hagut de fer equilibris i fins i tot algun petit miracle. La presència de peces cabdals, com el Crist jacent de la Catedral de Girona o el Sant Benet de Montserrat, donava a la mostra un to d'excepcionalitat i de potència creadora que, sens dubte, ha sorprès molts visitants. Però hi havia, a més, tot un seguit d'obres que responien a èpoques diverses i a propostes concretes, i en elles l'experimentació constant i el permanent afany renovador de l'artista brillaven amb una inusitada resplendor. Cada sala era una novetat; cada cantonada, un canvi; cada peça, un recomençament. Hi havia els materials més diversos —fang, guix, fusta, pedra, ciment, poliuretà, vidre, ferro— i s'hi exhibien les més distintes tècniques, a partir de les infinites possibilitats de l'artesanía, la indústria i la tecnologia. Tal com va dir l'escultor en una ocasió solemne, cada obra seva és «el fruit d'una motivació diferent».

Per cloure el recorregut, s'oferia un projecte nascut d'un encàrrec imaginari: la culminació escultòrica de la Porta dels Apòstols de la Seu de Girona, cas límit d'integració de l'art modern en un marc gòtic convencional. Al voltant de les dotze estàtues d'aquest hipotètic repte, dotzenes de blocs oberts mostren a mitges el laboriós procés de creació de les obres de Fita, des del primer dibuix fins a la darrera simplificació. Allà es podia veure com sorgeix l'espurna de la inspiració, vessada quasi sempre en un esbós realista, i com es va despullant poc a poc, en dibuixos successius, fins que s'atura en el llindar de l'abstracció, quan les línies o els volums indispensables expressen la idea inicial sense adherències supèrflues. Poder contemplar aquest procés era accedir a la intimitat de l'artista, i el privilegi s'ampliava encara amb les notes personals de Fita al peu de les fotografies del catàleg, amb informació sobre la gènesi de cada peça i comentaris sobre els resultats obtinguts.

Tot plegat era la il·lustració perfecta d'una vocació i, sobretot, d'una dedicació: la creació nascuda de l'encàrrec però viscuda amb la llibertat i el risc d'un esport d'aventura.

NARCÍS-JORDI ARAGÓ

*Domènec Fita,
entre l'encàrrec
i la llibertat.*

JOSEP M. OLIVERAS